

Jaarverslag 2023

Gilde Utrecht

Tekening: Henk van Hilten (Gildegids sinds 2005)

Inhoud

Inleiding	3
Deel 1: Activiteiten	4
Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen	4
Voorkomen van eenzaamheid ouderen	8
Cursussen (en lezingen)	10
Rondleidingen	11
Deel 2. Het bereik van Gilde Utrecht	13
Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen	13
Voorkomen eenzaamheid ouderen	14
Cursussen (en lezingen)	14
Rondleidingen	15
Deel 3: Samenwerkingsverbanden	16
Deel 4: Vrijwilligers	17
Aantal vrijwilligers en vrijwilligersuren op jaarbasis	17
Kwaliteitsbewaking en begeleiding/ondersteuning van de Gildevrijwilligers	18

Inleiding

Een jaarverslag is een vorm van terugblikken waarbij het niet alleen gaat om continuering van bestaande activiteiten, maar ook om uitbreiding en nieuwe initiatieven. Het is verheugend om te constateren dat ook in dit verslagjaar bij Gilde Utrecht -dat zich toch richt op oudere vrijwilligers- steeds weer nieuwe ideeën en plannen opkomen die meestal met enthousiasme begroet en uitgevoerd worden.

Als het om aantallen deelnemers gaat mogen we stellen dat er blijvende belangstelling bestaat voor de verschillende soorten Gildeaanbod; dat geldt voor rondleidingen, cursussen en lezingen in woon- zorginstellingen en bij Nederlands als 2^e taal (NT2) bestaat nu en dan zelfs een wachtlijst.

Mede dankzij een goede PR weten vele Utrechters ons steeds beter te vinden.

Het aantal vrijwilligers wisselt vanzelfsprekend. Enerzijds moeten sommigen vanwege leeftijd of gezondheid afhaken, anderzijds melden zich gelukkig regelmatig nieuwe mensen om aan de slag te gaan.

Het totaal aantal vrijwilligers is daarmee licht gestegen en het aantal uren waarin zij zich inzetten is indrukwekkend te noemen.

Naast *taalondersteuning* is onze subsidie vooral bestemd voor het beleidsdoel *Voorkomen eenzaamheid ouderen*. Uit dit jaarverslag blijkt dat daar veel gebeurt en in ontwikkeling is en dat steeds meer mensen in deze doelgroep worden bereikt. Daarnaast is het Gildewerk voor veel van onze vrijwilligers een mooie manier om actief en betrokken te blijven in de Utrechtse samenleving.

Uit de begin 2023 onder al onze vrijwilligers gehouden enquête bleek dat men overwegend tevreden is en zich betrokken voelt bij ons Gilde. Natuurlijk was er ook wel kritiek en die hebben we steeds teruggekoppeld en besproken. Dat past goed bij onze aandacht voor de kwaliteit van al datgene dat onder de vlag van Gilde Utrecht wordt gedaan.

Zowel onder de rondleiders als bij het cluster Taal wordt inmiddels bewust gewerkt aan het definiëren en bewaken van de 'Gildekwaliteit'. De resultaten van de *Ervaringswijzer* laten overigens zien dat onze taaldeelnemers in elk geval tevreden zijn.

Dankzij onze subsidie en de inkomsten uit de vele gildewandelingen en cursussen kon het financiële jaar worden afgesloten met een klein positief saldo.

Al met al kijkt het bestuur met enige tevredenheid terug op 2023 en zijn we vol vertrouwen aan ons 7^e lustrumjaar begonnen.

Het Gildebestuur bestond in 2023 uit de volgende personen;

Hans Marcelis	voorzitter
Marie-Louise Kuijpers	secretaris
Rob van de Weerd	penningmeester (afgetreden aug. 2023)
Martijn Verviers	bestuurslid
Ton Verhagen	bestuurslid tot okt. 2023

Ondersteund door Gerlofke Hekelaar (directeur) en Nienke Willemsen (officemanager)

Deel 1: Activiteiten

Algemeen:

Deze terugblik op de activiteiten van 2023 is wat betreft de structuur hetzelfde opgezet als onze subsidieaanvraag. Nieuw ontwikkelde activiteiten die niet in de subsidieaanvraag beschreven stonden, staan als laatste bij ieder onderdeel genoemd.

Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen

Samenspraak

Onze vrijwilligers bieden een-op-een conversatie Nederlands voor niet-Nederlandstaligen. Wat betreft taalactiviteiten heeft Samenspraak het grootste aandeel van zowel vrijwilligers als deelnemers. In 2023 waren dat 72 vrijwilligers en 71 deelnemers. Dit is wat betreft deelnemers bijna gelijk aan 2022 maar iets minder dan in 2021 (76 deelnemers). Dit komt vanwege het aandeel van vluchtelingen uit de Oekraïne dat we -ook in 2023- geholpen hebben naast ons Samenspraak programma (zie *Conversatie (in groepjes) voor vluchtelingen uit Oekraïne*).

Het percentage inburgeraars lag rond de 50%.

Onze ambitie was om met Samenspraak 100 deelnemers te helpen, dat hebben we helaas niet gehaald. Dat komt omdat de meeste vrijwilligers slechts één deelnemer per jaar willen helpen, langer dan een jaar doorgaan met een taalmaatje, een tijdje uit de running zijn wegens ziekte, even pauze willen nemen of het te druk hebben met andere zaken en daardoor even geen nieuwe deelnemer willen. De enige oplossing hiervoor is om te proberen meer vrijwilligers te werven en in te werken. In 2023 zijn er dertien nieuwe vrijwilligers bijgekomen, maar helaas zijn er ook elf gestopt.

We werken daarnaast ook voor het tweede jaar mee met het onderzoek VerstaanNT2 van de Hogeschool Utrecht en de Hogeschool Rotterdam waarin onder andere onderzocht wordt hoe logopedisten, docenten, vrijwilligers, deelnemers en taalcoördinatoren beter kunnen samenwerken rondom het onderwerp verstaanbaarheid. Samen met de deelnemers wordt gewerkt aan het ontwerpen van onderdelen van "tools". NT2-docenten en taalvrijwilligers kunnen deze tools gebruiken om NT2-leerders beter te helpen met hun verstaanbaarheid. De tools worden waarschijnlijk kaartensets gekoppeld aan een website. Verder wordt er gedacht over hoe NT2-docenten, taalvrijwilligers, NT2-leerders en logopedisten beter zouden kunnen samenwerken. Gildevrijwilligers en deelnemers hebben meegedacht over het ontwikkelen van de tools en het verbeteren van de samenwerking.

Leesgroepen in de bibliotheek

Nadat de leesgroepen door corona overal gestopt waren en het in 2022 moeizaam was om die weer opgestart te krijgen, kunnen we zeggen dat in 2023 alles weer is zoals voor 2021 en zelfs beter, 2023 was een goed jaar voor de leesgroepen. Er zijn nu leesgroepen in de bibliotheken van Overvecht, Leidsche Rijn, Kanaleneiland en drie in de Neude. Bovendien is er sinds eind 2023 een grote leesgroep in buurtcentrum de Dreef in Overvecht. De leesgroep in Hoograven is opgeheven omdat de vrijwilliger door persoonlijke omstandigheden moest stoppen. Haar deelnemers konden gelukkig in Overvecht terecht. Alle leesgroepen hebben tussen de een en tien deelnemers. In de praktijk blijkt dat vier tot zes deelnemers het beste aantal is voor een effectieve leesgroep. Onze 'eigen' bibliotheek met makkelijk lezen boeken (we hebben de collectie van de bibliotheek Utrecht overgenomen en aangevuld met nieuwe boeken) is een succes. De boeken worden niet alleen voor de leesgroepen gebruikt, maar ook deelnemers aan Samenspraak lenen (via hun vrijwilliger) regelmatig een boek.

Hetty, taalvrijwilliger sinds 2022:

Rana is leergierig en begrijpt al veel. De taalbegeleiding vanaf november 2022 verliep uiterst prettig. Er was altijd veel om over te praten. We hadden veel raakvlakken. Ik was de enige met wie zij Nederlands kon spreken. Rana kwam wekelijks bij mij thuis. Dat kon ze in het begin goed combineren met de lessen bij Lest Best (in dezelfde buurt). Later hebben we ook wandelingen gemaakt in Amelisweerd/Rhijnauwen.

Taalwandelingen

Vanuit de Bibliotheek Kanaleneiland worden sinds november 2021 taalwandelingen georganiseerd. De wandelingen zijn gezellig en laagdrempelig en zijn bedoeld voor zowel NT1 als NT2 deelnemers. De wandelingen worden via de bibliotheek Kanaleneiland maandelijks geprogrammeerd en gaan in op de sociale infrastructuur en geschiedenis van de wijk. Tijdens de wandelingen is er veel ruimte voor gesprek en uitwisseling. Het blijkt dat de taalwandelingen niet alleen een manier zijn om op een leuke manier de Nederlandse taal te oefenen, maar ook een goed middel om mensen door te verwijzen naar de juiste hulp, door de persoonlijke gesprekken die tijdens zo'n wandeling ontstaan. De wandelingen hebben een sterk wisselend aantal deelnemers en worden over het algemeen nog niet druk bezocht, regelmatig gaat een wandeling niet door omdat er geen aanmeldingen zijn. Samen met de bibliotheek moeten we op zoek naar een manier om meer deelnemers te gaan bereiken. In december 2023 is voor het eerst geëxperimenteerd met een taalwandeling voor beginners in samenwerking met een taaldocent van Sagenn.

Conversatie (in groepjes) voor vluchtelingen uit Oekraïne

Ondanks dat de taalhulp aan Oekraïners inmiddels via de reguliere weg gaat, waren er in 2023 nog op verschillende manieren Gildevrijwilligers betrokken bij de taalhulp voor 39 Oekraïners. Twee individuele Oekraïners werden een-op-een ondersteund. Ook worden er nog groepjes Oekraïners geholpen. Zo is er een Russischspreekende Gildevrijwilliger actief op de boot Danube met Oekraïners die geen Engels spreken; komt in een voormalig studentenhuys op de Kanaalstraat wekelijks een groepje bij elkaar; en heeft een vrijwilliger die goed Engels spreekt een groepje Oekraïense vrouwen die ook Engels spreken, dat bij haar thuis komt. Tenslotte was een van onze vrijwilligers actief in de Nieuwe Westerkerk in Leidsche Rijn met een grote groep Oekraïners (ongeveer 25). Dit laatste werd gefaciliteerd door Taal doet Meer en is vanaf halverwege 2023 afgebouwd. Onze vrijwilliger regelde voor een aantal enthousiaste Oekraïners een paar stadswandelingen door het centrum van Utrecht met onze rondleiders, waarbij het taalgebruik enigszins werd aangepast.

Vrijwilliger Marie-Louise in actie in de kerk

NCB, Prisma Opleidingen, Hogeschool Utrecht

Sinds 2015 zetten Gildevrijwilligers zich in voor het NCB, zowel ter ondersteuning van de docent tijdens de les als erbuiten in conversatiegroepen. In 2023 waren dit twee vrijwilligers. Een daarvan begeleidt een conversatiegroep na de les en een vrijwilliger ondersteunt een docent in de les. Door veranderingen in de groep cursisten en hun vraag is er de laatste tijd minder behoefte aan vrijwilligers. Dit zou in de toekomst kunnen veranderen.

In 2018 werd met Prisma Opleidingen een zelfde samenwerking als met het NCB gestart. Er was in 2023 één vrijwilliger verbonden aan dit project als klassen assistent.

In 2023 is het gesprek met de Hogeschool weer opgepakt. Er zijn puntjes op de i gezet wat betreft verantwoordelijkheden en afspraken. Er hebben zich echter tot op heden geen nieuwe studenten gemeld die in aanmerking wilden komen voor een coachtraject.

Omar, taalvrijwilliger sinds 2017:

We hebben een jaar lang samengewerkt aan de nieuwe doelen, namelijk het bereiken van B2 taalniveau. Verder hebben we aan de hand van boeken, artikelen, grammatica en podcasts gewerkt. De samenwerking is erg goed verlopen tussen ons. Ze heeft inmiddels een baan gevonden bij een kinderdagverblijf. Ze gaat volgend jaar een opleiding tot pedagogisch medewerker volgen.

Vreemde talen

Conversatie Vreemde talen

Gilde Utrecht biedt conversatie aan in Engels, Duits, Frans, Italiaans en Spaans, waarbij opvalt dat er nog steeds veel vraag is naar conversatie Engels. Nieuw in 2023 was dat een aantal native speakers (Engels en Spaans) die bij het Gilde als vrijwilliger conversatie vreemde talen aan de slag gingen, tegelijkertijd deelnemer waren van Samenspraak om hun Nederlands te verbeteren.

Bedankkaartje voor onze taal coördinator Afke en taalvrijwilliger Marja

Voorkomen van eenzaamheid ouderen

Binnen de organisatie

Begeleiding Gildevrijwilligers

Binnen de organisatie van het Gilde worden de vrijwilligers op verschillende manieren begeleid en geactiveerd. Het kantoor op de Lange Smeestraat is daarvoor de centrale plaats. Hier komen vrijwilligers samen in diverse commissies die de plannen uitzetten voor de taalvrijwilligers, de stadsgidsen en andere activiteiten. In 2023 organiseerden de leden van de diverse commissies gezamenlijke bijeenkomsten voor contact en verbinding tussen diverse groepen vrijwilligers. Er werd twee keer een zogenaamde plenaire rondleidersvergadering georganiseerd waar de stadsgidsen bijeenkomen en ook werd twee keer een bijeenkomst georganiseerd voor de taalvrijwilligers. De baliemedewerkers komen eens in de 6 tot 8 weken bij elkaar om bij te praten en de zaken waar tegenaan gelopen wordt te bespreken. Ook werd in juni een gezellig uitje geregeld en kwam deze groep in december 2023 bijeen voor een borrel. Deze bijeenkomsten zijn bedoeld voor ontmoeting, het uitwisselen van ervaringen en het delen van kennis en ideeën.

Nieuwe vrijwilligers worden na intake door de directeur en/of officemanager en vaak een betrokken vrijwilliger begeleid en ingewerkt door andere vrijwilligers. Bij nieuwe taalvrijwilligers wordt op verschillende momenten contact opgenomen om te zorgen dat men zich gezien en gekend voelt. De coördinator Samenspraak is naast bemiddeling ook beschikbaar voor tips en vragen. De Opleidingscommissie rondleiders leidt ieder jaar, in zes maandelijkse sessies, een groep nieuwe rondleiders op, aan het eind waarvan zij - na een proeve van bekwaamheid - actief kunnen worden ingezet als Gilde-rondleider. Nieuwe gidsen kunnen altijd terecht bij hun coaches en de leden van opleidingscommissie.

Evenementencommissie

De evenementencommissie organiseert activiteiten voor de vrijwilligers. Meestal is dit een bezoek 'achter de schermen' van een organisatie, een bezoek aan een interessant Utrechts gebouw of deel van een wijk of een bezoek aan een museum of belangrijke locatie in de omliggende dorpen. Afgelopen jaar bracht men een bezoek aan Paleis Lofen en de bibliotheek op de Neude. Ook werd een uitwisselingsbezoek gebracht aan Maarssen waar onze vrijwilligers werden rondgeleid in het Vechtstreek Museum en Huis Goudestein. De gidsen uit Maarssen werden een aantal weken later door de Gildegidsen rondgeleid door Utrecht. Ook een rondleiding door de oude stad van Vianen stond in 2023 op het programma. Doel van de evenementen is het stimuleren van ontmoeting en contact tussen vrijwilligers, deskundigheidsbevordering en activatie.

Koffiedrinken op de Lange Smeestraat.

Eind 2022 ontstond het idee om koffieochtenden te gaan organiseren voor vrijwilligers van het Gilde. Dit omdat we merkten dat sommigen behoefte hebben aan meer verbinding en meer contact. Een groepje van drie vrijwilligers heeft dit idee opgepakt en in 2023 zijn er vijf koffieochtenden georganiseerd. De eerste is gebruikt om af te tasten waar de behoeftes liggen. En al snel bleek dat 'zomaar' koffiedrinken met elkaar voor de meeste mensen niet interessant genoeg was. De invulling is nu: Onder het genot van een kopje koffie en wat lekkers vertelt een Gildevrijwilliger over zijn/haar hobby/expertise/interesse en is er ruimte om daarover na te praten. Elke keer komt een andere Gildevrijwilliger aan het woord. De thema's zijn dan ook zeer divers en uiteenlopend. In 2023 kwamen onder andere aan bod: verduurzaming van je woning en houtdraaien. Ook werd de keramiekverzameling van één van onze vrijwilligers bezocht. Iedere koffieochtend had +/- 12 deelnemers.

Voor de Utrechtse samenleving

Verhalen aan de leestafel

Een vijftal vrijwilligers komt om de week bijeen met een groep oudere dames in de bibliotheek Kanaleneiland, onder de noemer *Verhalen aan de leestafel*. Bij elke bijeenkomst wordt een ander thema besproken. Eén vrijwilliger zoekt achtergrondinformatie en vertelt over het gekozen onderwerp, de ander leest voor. Bijvoorbeeld een hoofdstuk uit een roman, maar het kan ook een gedicht zijn, of een kort verhaal. Tussendoor is er ruimte voor gesprek, het ophalen van herinneringen en het delen van ervaringen. Doel is activatie, maar natuurlijk even zozeer contact en verbinding.

Voorlezen aan Kwetsbare groepen; Verhalen Verbinden

Dit project wordt ieder jaar kleiner, maar zolang de vrijwilligers die hier nog bij betrokken zijn door willen gaan, blijven wij ze ondersteunen hierin. Vanuit de zorginstellingen is er geen vraag meer naar ons toe, vermoedelijk door personeelwisselingen -we hebben geen direct contactpersoon meer- en accent op andere activiteiten. In 2023 lazen drie vrijwilligers een-op-een voor aan mensen met dementie; in het Bartholomeusgasthuis, Voorveldse hof en in de Wartburg. In de Wartburg werd de krant voorgelezen, maar de vraag daarnaar werd steeds minder en het krantenabonnement werd opgezegd. De vrijwilliger die voorlas in het Bartholomeusgasthuis stopte er in de loop van 2023 mee, waardoor we nu nog slechts één actieve voorleesvrijwilliger hebben bij de Voorveldse hof.

Lezingen voor mensen met beginnende dementie

Het contact met het Odense huis is hersteld, maar in 2023 was de organisatie vooral nog druk met hun terugverhuizing naar Podium Oost. Er is al wel contact geweest in 2023 en in 2024 zullen we starten met een reeks korte buurtwandelingen met een thema.

Lezingen in woonzorgcentra

Net als in 2021 en 2022 hebben we ook in 2023 weer lezingen verzorgd met zeer uiteenlopende onderwerpen over de Utrechtse geschiedenis en het Utrechts erfgoed. De lezingen worden goed bezocht door gemiddeld zo'n 15 deelnemers per keer.

Naast Zorgvilla Lindenberg (10 lezingen) zijn in 2023 ook contacten gelegd met verschillende instellingen van Axion Continu. Zo verzorgden onze stadsgidsen drie verschillende lezingen op locatie De Wartburg en een op locatie Voorveldse Hof. Met andere locaties is contact gelegd om in de toekomst lezingen te verzorgen.

De bestaande samenwerking met het Bartholomeus Gasthuis wat betreft rondleidingen heeft eind 2023 ook een vervolg gekregen in de vorm van twee lezingen en ook dat programma zal in 2024 uitgebreid worden.

Hallo buurt! Hallo buur! (voorheen de Beweegvriendelijke wijk Noord-Oost)

In 2023 verzorgden we voor Hallo buurt! Hallo buur! drie seizoenswandelingen op het complex van volkstuinvereniging de Pioniers. Dit in het kader van de groene ontmoetingsplaats die hier geopend werd in januari 2023. Het Odense huis -dat vanwege de verbouwing van Podium Oost tijdelijk bij volkstuinvereniging de Pioniers onderdak had gevonden- faciliteerde deze ontmoetingsplaats. Nadat zij terugverhuisden naar Podium Oost, hield onze betrokkenheid bij Hallo buurt! Hallo buur! op omdat de groene ontmoetingsplaats hiermee helaas weer verdween.

Nieuw: De Groate Sterrenwijk Kwis

De Groate Utreg Kwis was, in 2022, een initiatief van Gildevrijwilliger Peter Gieling en journalist Ton van den Berg (alias Koos Marsman) voor de viering van Utrecht 900 jaar stadsrechten. In een gesprek met Peter Gieling kwam het idee op om te kijken of we een vergelijkbare kwis in een iets andere vorm zouden kunnen voortzetten in buurthuizen, te beginnen in Sterrenzicht. Na een aantal personele wisselingen kwam het gesprek met Sterrenzicht weer op gang en reageerden de mensen heel positief op het idee. In 2023 hebben we een aantal gesprekken gehad en is er een plan gemaakt om dit te organiseren met Gildevrijwilligers, wijkbewoners en de staf van Sterrenzicht. Een van onze Gildevrijwilligers heeft buurtbewoners geïnterviewd en is met ze op stap geweest in de wijk om verhalen op te halen. Doel: wijkbewoners activeren, de geschiedenis van de wijk in beeld brengen, verbinding creëren door het samen beleven van de gedeelde verhalen. In 2024 gaat deze kwis plaatsvinden en wel op 15 maart 2024; de eerste Groate Sterrenwijk Kwis!

Cursussen (en lezingen)

Cursus stadsgeschiedenis voor buurthuis In de 3 Krone

De Gilde vrijwilliger die de trekker was van dit idee werd ziek, waarmee het idee voor onbepaalde tijd is uitgesteld.

Cursus Leer Mij Utrecht Kennen voor ambtenaren.

Deze cursus heeft niet plaatsgevonden, maar in 2023 zijn er Gildewandelingen opgenomen in het inwerktraject voor nieuwe ambtenaren. In januari ging dit project van start. Zie: *rondleidingen voor nieuwe ambtenaren*.

Regulier cursusprogramma

Ieder jaar staan drie architectuur-/ stedenbouwkundige ontwikkeling *cursussen* en twee 'Leer Mij Utrecht Kennen' (LMUK) cursussen op het programma. Speciaal voor mensen die verdieping willen in hun kennis over Utrecht.

Het cursusprogramma in 2023 bestond uit vier in plaats van vijf cursussen; door uitval van een aantal gidsen die de architectuurcursus over de wijken in Utrecht West organiseren is die cursus in 2023 vervallen. Wel hebben in het voorjaar van 2023 26 mensen deelgenomen aan de cursus LMUK en in het najaar 19 deelnemers. De cursus over de wijken in Utrecht Oost kon met 7 deelnemers doorgaan en de cursus voor de architectuur in de Utrechtse binnenstad had 17 deelnemers.

Lezingen

De lezingen die eerder onder dit kopje vielen zijn, door de uitbreiding van het aanbod en de veranderende doelstelling, nu ondergebracht bij *lezingen in woonzorgcentra* onder het kopje *Voorkomen van eenzaamheid ouderen*. In plaats van puur kennisoverdracht is het doel van het lezingenprogramma in 2023 vooral het stimuleren en activeren van (licht)dementerenden en ouderen in woonzorgcentra en ze een leuke middag/ochtend bieden.

Inspirerend, erg leuk om de stad waar ik al 35 jaar woon op een andere manier te leren kennen. Deskundige en prettige uitleg + begeleiding. Hartelijk dank (cursist Architectuur en bouwstijlen binnenstad)

Rondleidingen

Romeins schip in Utrecht

Heeft in 2023 niet gevaren en het is onduidelijk wat er in de toekomst met het schip gaat gebeuren.

Bevrijdingsfestival

Ondanks de onzekerheid over de voortgang van het Bevrijdingsfestival in 2023 programmeerden we zes wandelingen rond het thema bezetting en bevrijding in samenwerking met de organisatie van het festival Utrecht. Gelukkig bleek in februari 2023 dat het doorgang kreeg en konden onze activiteiten, die we anders ook door hadden laten gaan, opgenomen worden in het festivalprogramma. Voor de wandelingen betaalden deelnemers een gereduceerd tarief van 5 euro per persoon (normaal 8 euro) omdat we het belangrijk vinden dat iedereen -ongeachte de inhoud van zijn/haar portemonnee- kennis kan nemen van deze belangrijke periode in de geschiedenis.

Stadhuisrondleidingen

Deze rondleidingen speciaal voor gasten van de gemeente Utrecht, worden verzorgd door het Gilde als de bodes van het stadhuis dit zelf niet kunnen doen. Dat is in 2023 één keer het geval geweest.

Open Monumentendag en Open Fortendag

Op Open Monumentendag en Open Fortendag verzorgde Gilde Utrecht ook in 2023 gratis rondleidingen door de binnenstad en op de forten.

In de binnenstad was het thema *gevelstenen en beelden in de binnenstad*, er waren zes stadswandelingen vanaf het Domplein in het kader van Open Monumentendag en acht Fortenfietstochten van fort aan de Klop naar fort de Gagel en vice versa. De wandelingen in de binnenstad werden druk bezocht, de belangstelling voor de fortenfietstochten was wisselend.

Nacht van de Utrechtse geschiedenis

Gilde verzorgde in samenwerking met de historische vereniging Oud-Utrecht negen- zeer drukbezochte- wandelingen door nachtelijk Utrecht tijdens de Nacht van de Utrechtse geschiedenis. De wandelingen sloten aan bij het thema van de landelijke Maand van de geschiedenis 'Eureka'.

Rondleidingen op aanvraag en zomerprogramma

Het was een druk jaar wat betreft de aangevraagde wandelingen. Veel bedrijven, organisaties en bijvoorbeeld scholen wisten ons te vinden voor het organiseren van een rondleiding. Naast directe aanvragen stijgt het aantal aanvragen via derden. Zo leverden we in 2023 meer dan in eerdere jaren gidsen voor de sloepen die door de grachten varen.

Nieuw: Rondleidingen voor nieuwe ambtenaren

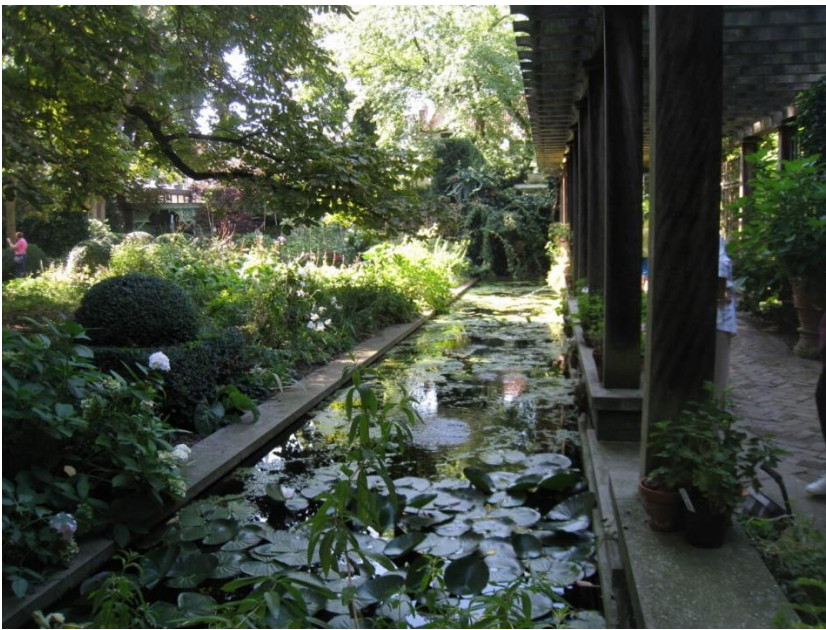
Op verzoek van de gemeente Utrecht leidden we in 2023, in het kader van hun inwerkprogramma 424 nieuwe medewerkers van de gemeente rond voor een eerste (historische) kennismaking met Utrecht.

Nieuwe trend: Groene wandelingen

De groene wandelingen waren in eerdere jaren al populair, zo organiseerden we altijd al bomenwandelingen en de wandeling historisch groen in de binnenstad. Inmiddels hebben we meerdere gidsen in onze gelederen die gespecialiseerd zijn in het groen in de stad, zoals een parkcoördinator van de gemeente die groenwandelingen voor ons verzorgt, o.a. in het Griftpark, maar ook een gids die veel weet van de openbare en verborgen tuinen in Utrecht. In het voorjaar van 2023 hebben we daarom drie groene wandelingen voor de prijs van twee aangeboden. Dit bleek een schot in de roos; een tiental deelnemers heeft zich inderdaad voor de drie geplande wandelingen ingeschreven, aangevuld met meerdere deelnemers die zich voor één van de wandelingen inschreven.

We werken sinds 2023 ook samen met Park Bloeyendael. We bieden een wandeling aan die een combinatie is van een bezoek aan fort de Bilt (onder leiding van een Gildegids), waarna in Park Bloeyendael wordt gewandeld met een gids van park Bloeyendael.

Andere groene thema's die we nu aanbieden zijn o.a.: Bomen van de binnenstad, verborgen groen – en stadstuinen stadsoasen, Utrechtse begraafplaatsen (als groene oases in de stad).

Top wandeling gemaakt. Prettige verhalen verteller is Theo. Onze complimenten, we hebben genoten. Ook de lunch bij ZiZo was geweldig. Mooi werk doen jullie Chapeau. Aanvrager arrangement (wandeling met lunch)

Deel 2. Het bereik van Gilde Utrecht

Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen

- *Samenspraak*
Bereikt: 71
Doelgroep: inburgeraars, oudkomers, nieuwkomers, niet Nederlandstalige studenten
- *Leesgroepen in de bibliotheek*
Bereikt: 36
Wijk: Leidsche Rijn, Kanaleneiland, Overvecht, binnenstad
Doelgroep: zie Samenspraak
- *Taalwandelingen*
Bereikt: Kanaleneiland: 12
- *Conversatie (in groepjes) voor vluchtelingen uit Oekraïne*
Bereikt: 39
- *NCB, Prisma Opleidingen en Coaching Hogeschool Utrecht, Social works*
Bereikt: 64
Doelgroep: studenten en inburgeraars (oude wet)
- *Conversatie Vreemde talen*
Bereikt: 18
Doelgroep: inwoners Utrecht

De wandeling was geweldig! Wij vinden deze rondleidingen leuk om onze stad te leren kennen. Tijdens deze rondleiding leerde de gids ons meer over onze geschiedenis, ontdekten we verborgen plekken, waardeerden artistieke details in de gebouwen en de uitleg ervan. Erg interessant! Aan het einde hadden we een heerlijke lunch met smakelijke boterham, broodjes, koekjes, sap en thee. Het hele team van het Gilde was er met nog meer mensen om er een klein feestje van te maken.

Verslagje over de taaltref, een bijeenkomst voor taaldeelnemers en vrijwilligers door Gladys (taalmaatje van Gilde vrijwilliger Riek)

Voorkomen eenzaamheid ouderen

Binnen de organisatie:

Gemiddeld nemen onze vrijwilligers twee a drie keer per jaar deel aan een activiteit die georganiseerd wordt buiten hun reguliere vrijwilligerswerk om. Het gaat dan onder andere om de koffieochtenden, de voorjaarsbijeenkomst, plenaire vergaderingen etc.

Voor de Utrechtse samenleving:

- *Verhalen aan de leestafel*
Bereikt: 8
Wijk: Kanaleneiland
Doelgroep: ouderen
- *Voorlezen aan Kwetsbare groepen; Verhalen Verbinden*
Bereikt: 3
Doelgroep: ouderen in verzorgings- en verpleeghuizen
- *Lezingen in woon/zorg centra*
Bereikt: 117
Doelgroep: ouderen
- *Hallo Buurt! Hallo buur! (voorheen de Beweegvriendelijke wijk)*
Bereikt: +/- 20
Wijk: Noord-Oost en Noord West
Doelgroep: ouderen
- *De Groate Sterrenwijk Kwis*
Bereikt: 3 (dit zijn buurtbewoners die helpen met de voorbereiding voor de kwis)
Wijk: Sterrenwijk
Doelgroep: wijkbewoners

Cursussen (en lezingen)

- *Regulier cursusprogramma*
Bereikt: 69
Doelgroep: inwoners Utrecht

Voor mij is het heel belangrijk dat ik durf om te spreken. Met mijn taalmaatje gaat het natuurlijk prima. Door de taalhulp durf ik vaker om vragen in het Nederlands te stellen. Ik doe nog steeds veel fouten en het is belangrijk voor mij dat mijn taalmaatje me hiermee helpt. Quote van deelnemer Ervaringswijzer

Rondleidingen

- *Bevrijdingsfestival*
Bereikt: 70
- *Stadhuisrondleidingen*
Bereikt: 50
Doelgroep: gasten van de gemeente Utrecht
- *Open Monumentendag en Open Fortendag*
Bereikt: 90
- *Nacht van de Utrechtse Geschiedenis*
Bereikt: 140
- *Rondleidingen op aanvraag en het zomerprogramma*
Bereikt: 6880
Doelgroep: inwoners Utrecht e.o.
- *Rondleidingen voor nieuwe ambtenaren*
Bereikt: 424
Doelgroep: nieuwe medewerkers van de gemeente Utrecht

Balievrijwilliger Willeke voor het Gilde kantoor.

Deel 3: Samenwerkingsverbanden

Algemeen

Vrijwilligerscentrale: werving vrijwilligers.

Gilde Nederland: koepelorganisatie, belangenbehartiging

1. Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen

- Bibliotheek Utrecht: faciliteert ruimte voor de leesgroepen, partner taalwandelingen.
- Hogeschool Utrecht, Social Works: samenwerkingspartner coachingstraject.
- Prisma en NCB: inzet van Gildevrijwilligers
- Digitaalhuis: basistraining vrijwilligers *Taal voor het leven*
- Taal doet Meer: partneroverleggen, deskundigheidsbevordering, uitwisselen informatie
- Taalnetwerk partneroverleg: samenwerking in projecten als 'Tel mee met Taal' en werving vrijwilligers
- Het Begint met Taal: biedt ondersteuning en materiaal voor taalcoaches.
- Hogeschool Utrecht, logopedie: project verstaanbaarheid VerstaatNT2.
- ROC afdeling business administration, samenwerking gestopt september 2022

2. Voorkomen eenzaamheid ouderen

- Bibliotheek Kanaleneiland: faciliteert *Verhalen aan de leestafel*, ondersteunt vrijwilligers o.a. met materiaal.
- Axion Continu: begeleidt vrijwilligers *Verhalen verbinden*, locatie lezingen
- ZIMIHC, Buurtteams, Uzelf, Beter Thuis, USV Hercules: project Beweegvriendelijke wijk Noord-Oost
- Sterrenzicht/DOCK: Groate Sterrenwijk Kwis
- Zorgvilla Lindenberg: locatie lezingen
- Odense huis: samenwerking wandelingen voor mensen met beginnende dementie

3. Cursussen (en lezingen)

- Oud Utrecht: inhoudelijk overleg, ondersteuning op gebied van pr, faciliteert erfgoed overleg

4. Rondleidingen

- Gemeente Utrecht: opdrachtgever/samenwerkingspartner o.a. bij projecten rondleidingen voor nieuwe ambtenaren, Forten en Open Monumentendag
- Bibliotheek: ontwikkelen taalwandelingen
- Oud Utrecht: inhoudelijke samenwerking, promotie.
- Centraal Museum, Volksbuurtmuseum, Utrechts Archief, Catharijne Convent: samenwerkingspartners rondleidingen bij tentoonstellingen, evenementen vrijwilligers etc.
- Bevrijdingsfestival Utrecht
- Reinaerde (restaurant Zizo)
- Bartholomeusgasthuis

Iemand kunnen hebben die niet meteen overschakelt op Engels als ze mijn verwarde denkgezicht zien. Quote van deelnemer uit de Ervaringswijzer

Deel 4: Vrijwilligers

Aantal vrijwilligers en vrijwilligersuren op jaarbasis

Ten opzichte van 2022 is het aantal vrijwilligersuren -althans op papier- sterk toegenomen. Dit komt omdat wij een nieuwe, zorgvuldigere manier hebben ontwikkeld om het aantal uren van onze vrijwilligers bij te houden. Door ook zaken als vergaderingen en voorbereidingstijd van vrijwilligers te registreren is het getal dat er nu staat een realistischere benadering van het werkelijke aantal gewerkte uren.

Taalondersteuning Nederlands en vreemde talen:

Nederlands: 77 vrijwilligers Samenspraak, 33 vrijwilligers overige taalactiviteiten (leesgroepen etc.)

Vreemde talen: 16 vrijwilligers

Totaal: 13.380 uur

Voorkomen eenzaamheid ouderen:

Begeleiding Gilde vrijwilligers: 20 vrijwilligers

Koffiedrinken op de Lange Smeestraat: 2 vrijwilligers

Evenementencommissie: 2 vrijwilligers

Rondbrengen Gilde Utrecht Nieuws: 8 vrijwilligers

Verhalen aan de leestafel: 5 vrijwilligers

Verhalen verbinden: 3 vrijwilligers

Lezingen in woon/zorgcentra: 16

Hallo Buurt, Hallo Buur! (voorheen de Beweegvriendelijke wijk): 1 vrijwilliger

De Groate Sterrenwijk Kwis: 2 vrijwilligers

Totaal: 1036 uur

Cursussen:

19 vrijwilligers

Totaal: 408 uur

Rondleidingen:

57 rondleiders

Totaal: 3100 uur

Organisatie:

Balie: 14 vrijwilligers

Bestuur: 4 vrijwilligers

ICT: 1 vrijwilliger

Promotie: 5 vrijwilligers

Redactie Gilde Utrecht Nieuws: 3 vrijwilligers

Documentatie: 3 vrijwilligers

Fotografie: 2 vrijwilligers

Coördinatiecommissies: 14 vrijwilligers

Totaal: 4358 uur

Totaal zijn in 2023 225 vrijwilligers verbonden geweest aan Gilde Utrecht die ruim 22.000 uur op jaarbasis (11,8 fte) leverden. Er zijn afgelopen jaar 37 vrijwilligers gestopt en we mochten 24 nieuwe vrijwilligers verwelkomen.

N.B.: een aantal vrijwilligers combineert meerdere activiteiten.

Kwaliteitsbewaking en begeleiding/ondersteuning van de Gildevrijwilligers

Algemeen:

Om vrijwilligers langere tijd aan de organisatie te binden wordt veel aandacht besteed aan onderlinge relaties en het sociale doel dat Gilde Utrecht zich stelt ten opzichte van de vrijwilligers. Dit doen we door middel van bijeenkomsten, evenementen en ons eigen blad Gilde Utrecht Nieuws dat drie keer per jaar verschijnt.

Taal- en coachingsvrijwilligers

Voor onze taaldeelnemers is de begeleiding vanuit Het Gilde een belangrijke ondersteuning bij het zelfstandig functioneren in de Nederlandse maatschappij. In het najaar van 2023 zijn we daarom gestart met planmatige aandacht voor en bevordering van de kwaliteit van onze taalcoaching. We begonnen met luistergesprekken waaraan ruim twintig deelnemers en vrijwilligers deelnamen. Twee van de vragen waren: wat doen we goed en wat kan beter? Op basis van de bevindingen zullen we in samenwerking met onze vrijwilligers in 2024 een of enkele verbeteracties in gang zetten. Onze ambitie is om ook na 2024 het onderwerp kwaliteit elk jaar serieuze aandacht te blijven geven en zo mogelijk verbeteringen te realiseren. Voor de uitvoering gelden vier eisen/trefwoorden: leuk, resultaat, geen bureaucratie, van onderop.

Er stopten in 2023 elf taalvrijwilligers maar er kwamen ook dertien nieuwe taalvrijwilligers bij. We hebben ze hard nodig, want er is nog steeds een kleine wachtlijst voor taalondersteuning. Richting zomer kregen we zo veel aanmeldingen van mensen die een taalcoach wilden dat we de wachtlijst een aantal maanden gesloten hebben. In september hadden we het grootste deel ervan weggewerkt en konden we weer nieuwe taaldeelnemers van dienst zijn.

De nieuwe taalvrijwilligers kregen, na een intakegesprek, een voortgangsgesprek met een ervaren vrijwilliger om te kijken of extra begeleiding nodig was. De nieuwe taalvrijwilligers volgden de basiscursus *Taal voor het leven*. De Taaltref (een activiteit waarbij taalondersteuners en hun deelnemers een gezamenlijke activiteit doen) stond dit jaar wederom op het programma en werd zeer druk bezocht. Voor de taalactiviteiten hebben we de stedelijke monitor ingevuld en de Ervaringswijzer.

Rondleiders en cursusleiders

Afgelopen jaar startten vijf nieuwe rondleiders. Deze zijn afkomstig uit de gidsenopleiding 2023 onder leiding van de Opleidingscommissie. Er is nog een tekort aan fortengidsen. Daarom is er eind 2023 een zij-instroomtraject gestart voor drie nieuwe vrijwilligers die vooral interesse hebben in dit onderdeel.

Er zijn ten opzichte van 2022 een stuk minder rondleiders. Een aantal rondleiders is wegens gezondheidsproblemen gestopt en van de groep aspirant rondleiders die eind 2021 startten en die in 2023 nog niet klaar waren met de opleiding, zijn er drie gestopt. De acht mensen die de gidsenopleiding van 2023 hebben gevolgd stonden eind 2022 al als aspirant rondleider in ons systeem. Hier zijn er uiteindelijk drie van gestopt.

In 2023 werd ook een aantal gesprekken met nieuwe mensen gevoerd, teneinde de bemensing voor de cursussen op sterkte te houden.

Balievrijwilligers

De balie was op volle sterkte aanwezig in 2023, met nauwelijks personele wisselingen. Dit betekent dat er dagelijks een team van drie vrijwilligers aanwezig is om vraag en aanbod bij het Gilde te koppelen, zowel op het gebied van taalondersteuning als rondleidingen.

Voor de binding met het Gilde organiseerde de baliemedewerkers zelf wederom een zeer geslaagd uitje en we sloten het jaar af met een gezellige borrel.

Onze balie bestaat niet alleen uit gepensioneerden. Begin 2023 rondde een baliemedewerker haar re-integratie traject bij ons af en startte in een betaalde functie. En ook in 2023 boden we passend werk voor twee mensen die afgekeurd zijn voor betaald werk wegens gezondheidsproblemen.

Veiligheid:

Gilde Utrecht streeft ernaar om bij alle activiteiten een situatie te creëren die veilig voelt voor zowel deelnemer als vrijwilliger. We houden rekening met de wensen van zowel vrijwilligers als deelnemers bij bemiddeling; met name bij de taalondersteuning is dit van belang. Ons vrijwilligersbeleid is vastgelegd in het document *Ieder zijn waarde*, dat elke nieuwe vrijwilliger krijgt. Hierin is ook een klachtenprocedure opgenomen en beschreven hoe gehandeld wordt in geval van een geschil. Sinds 2022 werken we ook met een gedragscode die elke nieuwe vrijwilliger ondertekent. Belangrijk is dat er onmiddellijk gehandeld wordt als er zich een situatie voordoet die voor de vrijwilliger of de deelnemer onveilig aanvoelt. Degene die zich in de situatie bevindt moet altijd het gevoel krijgen serieus te worden genomen en gehoord te worden. Dat klinkt wellicht als een open deur, maar in de praktijk is gebleken dat door het zo aan te pakken het probleem al voor een groot deel opgelost is.

Balieuitje naar het Arboretum in Doorn